Woensdag 27 November 1946 — DAGBLAD — 63ste Jaargang No. 4972

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags. Abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; Postbus 80 Willemstad Adres: Conscientiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus drukkerij, Conscientiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad, tel. 38

Leger en Vloot tegen Indonesische overeenkomst

Kruls tweemaal bij de Koningin

Gevechten in Indie laaien weer op

GERUCHTEN OVER NEDERLANDSE CABINETSCRISIS.

Geruchten over een mogelijke cabinetscrisis en over het aftreden van de Opperbevelhebbers van Leger en Vloot deden de ronde nadat Hare Majesteit de Koningin den Nederlandsen Opperbevelhebber van het Leger Luitenant - Generaal H. J. M. Kruls voor de tweede maal in enkele dagen in audiëntie had ontvangen. Volgens legerkringen zouden de officieren van Leger en Vloot zeer gekant zijn tegen het plan voor de onafhankelijkheid van Indonesië (Den Haag, (AP) 26.11).

REACTIE BIJ GEWAPENDE MACHT.

In hoge Nederlandse leger- en vlootkringen voorspelde men Dinsdag een sterke reactie bij de gewapende macht, indien de Regering de ontwerp-overeenkomst voor Nederlands Indië aanneemt.

Men zeide, dat Luitenant-Admiraal Helfrich en de Opperbevelhebber van het Leger Luitenant-Generaal Kruls geweigerd hebben de verantwoordelijkheid te aanvaarden voor het uitvoeren van de Nederlandse verplichtingen volgens de overeenkomst. Ook zou een aantal onder hen staanden ontslag nemen. Het is echter niet waarschijnlijk, dat deze ontslagen aanvaard worden.

Kruls noch Helfrich hebben tot dusverre de berichten in de Pers, dat zij de verantwoordelijkheid niet wensen te nemen, niet bevestigd. Een officier verklaarde: „De meerderheid van het Nederlandse Leger in Nederlands Indië gevoelt er niets voor het leven te wagen voor de opbouw van de Republiek wanneer het nog zo twijfelachtig is of de Republiek de haar bij overeenkomst opgelegde verplichtingen wel kan nakomen."

Een andere waarschuwde dat de gevoelens onder de Nederlandse troepen, die nu in Indië zijn, vroeger of later een punt zouden kunnen bereiken, waarbij betreurenswaardige daden onvermijdelijk zullen zijn (Den Haag, Aneta).

COMMENTAREN IN DE TWEEDE KAMER.

Het tweede Kamerlid Koos Vorrink (Partij van de Arbeid) heeft in de Tweede Kamer ernstige critiek uitgebracht op Luitenant-Admiraal Helfrich en zijn grote verbazing te kennen gegeven, dat Helfrich het nodig had geoordeeld via de Nederlandse Pers de bevolking in te lichten.

Zoals men weet hebben Luitenant-Admiraal Helfrich en Luitenant-Generaal Kruls met de Koningin het militaire aspect van de overeenkomst besproken en zij hebben hun ontevredenheid met de behaalde resultaten tot uiting gebracht.

Een ander lid van de Partij van de Arbeid, Evert A. Vermeer, zeide, dat volgens hem Helfrich en Kruls er niet toe bij hadden gedragen politieke klaarheid te verschaffen aan hun mannen. Beiden zijn dienaren van de overheid en indien zij dat niet wensen te zijn, moeten zij gaan (Den Haag, Aneta).

SAMENKOMST MET COMMISSIE-GENERAAL.

Aneta vernam Maandag, dat het Nederlandse cabinet Woensdag samenkomt met de leden van de Commissie-Generaal teneinde de ontwerp-overeenkomst voor Nederlands Indië te bespreken. Onmiddellijk na de discussie wordt een cabinetsraad gehouden teneinde de houding te bepalen van de Regering ten opzichte van de overeenkomst.

De vroegere voorzitter van de Ministerraad, nu voorzitter van de Commissie-Generaal, Prof. Schermerhorn en de oud-burgemeester van Amsterdam, lid van de Commissie-Generaal, Feyke de Boer, kwamen Dinsdag in Nederland aan in plaats van Maandag, daar het vliegtuig oponthoud had in Singapore.

Het derde lid van de Commissie-Generaal, M. J. M. van Poll, kwam Zondag aan. De voorzitter van de Ministerraad Dr. Beel ontving een telegram van de vertegenwoordigers van Nederland van de Algemene Arbeiders Vereniging, die 20 Indische vakbonden vertegenwoordigt, waarin gevraagd werd dat Indische vertegenwoordigers uitgenodigd zouden worden om in Nederland hun standpunt aan het Parlement bekend te maken. Het telegram vermeldde nog dat de vereniging zeer verontrust is over deze overeenkomst (Den Haag, Aneta).

GEEN AFKEURING.

Uit bronnen die zeer dicht bij Dr. Beel staan, werd Dinsdag ontkend, dat tijdens de cabinetsraad Zaterdag de ontwerp-overeenkomst is afgekeurd.

Uit deze bron vernam Aneta, dat geen enkele beslissing werd genomen en dat de regering reeds eerder heeft vastgesteld, dat geen actie zou worden genomen alvorens men onderhandeld zou hebben met de Commissie-Generaal. Op de bijeenkomst van Zaterdag werd het gehele vraagstuk in overweging genomen, maar geen conclusies getrokken. Inmiddels is bekend, dat de bijeenkomst van het cabinet met de Commissie-Generaal, die Woensdag zou plaats hebben, is uitgesteld, omdat Prof. Schermerhorn en Feyke de Boer een gehele dag in Singapore zijn opgehouden. Men deelde mede, dat Prof. Schermerhorn, wiens gezondheid leed onder de hevige spanning van de onderhandelingen, gevraagd heeft de cabinetsraad uit te stellen, teneinde hem de gelegenheid te geven uit te rusten (Den Haag, Aneta).

DEBATTEN IN INDONESISCH CABINET.

Het republikeinse cabinet zou, volgens een onbevestigd rapport van Antara, misschien de ontwerp-overeenkomst hebben goedgekeurd. Het agentschap deelde mede, dat grote debatten plaats hadden bij deze bespreking vooral over de artikelen die betrekking hadden op de Nederlandse Troon en de restitutie van niet-Indonesische belangen van Java en Sumatra.

Intussen vernam men, dat de vakbond van arbeiders van de olie-bedrijven die ongeveer 22.000 man omvatten te Djokjakarta in beginsel de overeenkomst goedkeurden (Batavia, Aneta).

UITLATINGEN VAN JONKMAN.

Nederlands Indië, dat in de toekomst waarschijnlijk de Verenigde Staten van Indonesië zal heten, heeft Minister Jonkman op de opening van de derde internationale rubber studiegroep verklaarde, grote belangen in de toekomstige rubberproductie. Als onze politieke problemen opgelost zijn zal het Indonesische volk met het Nederlandse zijn stem beter kunnen doen horen op de internationale besprekingen dan voorheen. Reeds zijn vertegenwoordigers van onze Oosterse vrienden leden van de Nederlandse afvaardiging. Het voorstel om een Neerlands Indonesische Unie te vormen, verleent de Nederlandse Regering de verantwoordelijkheid de belangen van deze Unie te bevorderen (Scheveningen, Aneta).

EERVOL ONTSLAG?

De Nederlandse Regering tracht een oplossing te vinden om formeel ontslag te kunnen verlenen uit de militaire dienst van officieren van het Koninklijke Nederlands Indische Leger, die zich bij de strijdkrachten van de Republiek hebben gevoegd. Een ambtenaar van het Ministerie van Overzeese Gebiedsdelen verklaarde aan Aneta, dat de Regering zeker niet overweegt eervol ontslag te verlenen aan deze officieren, die hun eed van trouw aan de Koningin hebben gebroken (Den Haag, Aneta).

DE MARINE.

In een memorie van antwoord aan de Tweede Kamer verklaarde de Minister van Marine dat de Nederlandse Regering er niet voor is vijandelijke oorlogsschepen in de Koninklijke Marine op te nemen.

De Minister lichtte toe, dat het onderhoud van buitenlands materiaal te kostbaar is en de opleiding van marine-personeel voor buitenlandse eenheden te veel tijd vergt. Alleen schepen met kleine tonnemaat zoals sleepboten en tankers kunnen in aanmerking komen.

De Nederlandse Regering heeft een aantal van deze schepen opgeëist van de Italiaanse vloot, maar de Geallieerde mogendheden hebben nog geen beslissing genomen. Men verwacht, dat twee moderne kruisers, de „7 Provinciën" en de „Eendracht" voor de zomer van 1949 klaar zullen zijn, terwijl een licht vliegdekschip, dat ongeveer 12 millioen dollar kost, in 1948 van Engeland gekocht zal worden (Den Haag, Aneta).

GERUCHTEN OVER VAN MOOK.

„Het Parool" deelde Maandag mede uit Batavia dat de Luitenant Gouverneur Generaal Dr. Hubertus J. van Mook een aanbod heeft gekregen van een Noordamerikaanse universiteit om daar hoogleraar te worden.

De geruchten dat Van Mook zijn ontslag zou indienen werden de vorige week reeds door hem zelf in Batavia tegengesproken en Aneta vernam van het Ministerie van Overzeese Gebiedsdelen dat dit een officiële verklaring zou publiceren dat hij geen ontslag had ingediend. Volgens de bladen [illegible] echter algemeen [illegible] regeling en ondertekening der overeenkomst zijn ontslag zou vragen (Den Haag, Aneta).

BIJEENKOMST IN INDISCH INSTITUUT GESCHORST.

De politie heeft een vergadering geschorst in het Indisch Instituut, die door de emigrantenvereniging gehouden werd onder voorzitterschap van Dr. J. van Straten.

Dr. Van Straten wilde juist een lezing gaan houden over de vooruitzichten van emigranten in Brazilië. Politie-ambtenaren verwittigden Van Straten dat de vergadering verboden was waarop de voorzitter de duizenden teleurgestelde aanwezigen mededeelde, dat de vergadering geschorst was. Hij maakte bekend, dat hij binnenkort naar Suriname vertrekt.

Ambtenaren van de afdeling emigratie van het Ministerie van Sociale Zaken verklaarden Vrijdag aan Aneta, dat volgens de bepalingen van de wet van 1936 dergelijke bijeenkomsten niet toegelaten zijn. De emigratie wet verbiedt het propageren van emigratie door organisaties, die niet officieel erkend zijn.

Een der ambtenaren deelde mede, dat de Regering bezorgd is over de abnormale tendens van vele Nederlanders om het land te verlaten. Met duizenden komen de aanvragen voor vergunning binnen. De Regering zal binnenkort in een verklaring haar houding bepalen.

Hij zeide, dat, hoewel de Regering niet rechtstreeks tegen emigratie is, zij vooral de uitwijking van arbeiders, huisbedienden en bouwvakarbeiders niet de hand wenst te werken (Den Haag, Aneta).

NEDERLANDSE TROEPEN IN PADANG.

Ongeveer 800 Nederlandse militairen zijn Vrijdag aangekomen om het gebied van Padang het Britse commando over te nemen (Padang, Aneta).

DE BRITSE STRIJDKRACHTEN IN INDIË.

Vrijdag waren nog maar 17.000 Britse en Brits Indische militairen in Java en Sumatra. Allen zullen tegen 29 November vertrokken zijn (Batavia, Aneta).

het nieuws van vandaag

Het Nederlandse cabinet heeft de Indonesische overeenkomst lang en breed besproken, maar heeft nog niet de gelegenheid gehad om de geformuleerde vragen te stellen aan de Commissie-Generaal. De drie heren zijn terug in Nederland maar nog vermoeid van de reis, zodat de voorgenomen gezamenlijke bespreking, welke heden zou plaats vinden, met een dag is uitgesteld.

Ook het Indonesische cabinet heeft de overeenkomst besproken en naar de geruchten willen, heeft het de overeenkomst goedgekeurd. Voor zover is alles dus normaal, doch wat niet normaal is, is de houding der Nederlandse leger- en vlootleiders, die hardnekkig hebben geprotesteerd tegen de plannen voor de Indonesische onafhankelijkheid en openlijk hun misnoegen daarover hebben te kennen gegeven. Bovendien heeft Luitenant Generaal Kruls, de Opperbevelhebbr van het Nederlandse leger, tweemaal een audiëntie gehad bij Hare Majesteit de Koningin. Wat hij daar gevraagd of gezegd heeft weet men niet, doch vermoedelijk zoekt de generaal een rechtvaardiging voor zijn optreden.

In de Tweede Kamer zijn er al woorden over gevallen. Het waren Koos Vorrink en Vermeer van de Partij van de Arbeid, die zeiden, dat de militaire leiders zich bij hun eigen zaken moeten houden en zich niet bemoeien met de politiek. Er zouden anders ernstige gebeurtenissen uit kunnen voortspruiten.

Een ernstige gebeurtenis is het al, dat de gevechten in Indië weer oplaaien. Een bericht van het Indonesische nieuwsagentschap Antara spreekt van een krachtige aanval der Nederlandse troepen in de omgeving van Semarang.

In de Politieke Commissie van de Verenigde Naties gaat Ruslands Molotov intussen voort met zijn redevoeringen over ontwapening en troepeninventarisatie. Het klinkt allemaal erg vredelievend. Molotov wil ook dat elk land opgave zal doen van de wapenen waarover het beschikt. Vliegende bommen en atomaire wapenen noemde hij in één adem, waaruit wel blijkt, dat Rusland de Verenigde Staten, die over dergelijke moordtuigen beschikken, niet al te hard vertrouwt. De Verenigde Staten van hun kant gaan voort met hun ontevredenheid te uiten over de wijze, waarop de verkiezingen in de Oosteuropese landen plaats vinden. Men zegt dat de onlangs in Roemenië gehouden verkiezingen niet eerlijk waren, omdat de laatste weken allerlei manipulaties en terreurmethoden werden gebruikt.

Waar gaan wij heen ?

Tussen de berichten van vandaag is er een dat werkelijk schokkend is. Het wordt zowel door de Associated Press als door Aneta verstrekt, wat op zich reeds een blijk is van de belangrijkheid ervan.

Dit bericht zegt namelijk, dat de opperbevelhebbers van het Nederlandse leger en de Nederlandse marine zouden dreigen om af te treden omdat zij de verantwoordelijkheden, die voortspruiten uit de Indonesische overeenkomst, niet willen aanvaarden. Luitenant Generaal Kruls zou tweemaal op audiëntie zijn geweest bij Hare Majesteit de Koningin en in spanning wacht men af wat daar het resultaat van zal zijn.

De ontwikkeling die alzo plaats grijpt is er ongetwijfeld een welke nadere aandacht behoeft. Wat is de betekenis ervan?

Het niet langer aanvaarden van de verantwoordelijkheid zou immers beschouwd kunnen worden als een dreigement om de overeenkomst ongedaan te maken. En indien dit zo is zou men zich af kunnen vragen of de strijdkrachten zich niet inlaten met de politiek.

Wat deze vragen nog klemmender maakt is een bericht van het Indonesische nieuwsagentschap Antara, dat hevige gevechten plaatsvinden in het gebied van Semarang en de Nederlanders in een gecoördineerde aanval trachten op te rukken naar het Westen. Wij hadden immers gedacht, dat er wapenstilstand was en al is het te begrijpen dat tijdens een wapenstilstand nog kleine schermutselingen plaatsvinden, het bevreemdt toch wel wat te moeten vernemen van „hevige gevechten" waarbij gebruik wordt gemaakt van vliegtuigen en mortieren.

Met zorg kan men zich afvragen wat het naar toe gaat. Nederland heeft een traditie van orde en gehoorzaamheid aan het gezag op te houden. Het mag niet meer voorkomen, dat leger of vloot of beide samen eigenachtig gaan optreden. Wij zouden dan terugvallen in de staat waarin verschillende Zuidamerikaanse republiekjes nog verkeren en waar revoluties alzo schering en inslag zijn.

Voor zover ons bekend is het cabinet-Beel niet afgetreden, al mocht het ook onder druk staan van de meer behoudende elementen in onze regeringskringen.

Vrezen de generaals en admiraals, dat de troepen waarover zij het bevel voeren in omvang zullen slinken en hun huidige macht dus beknot zal worden?

Vrezen zij dat de sterren van hun kragen zullen worden gehaald en de tressen minder franjes zullen hebben? Is hier ijdelheid of oorlogszucht in het spel?

Wij hebben al eerder erop gewezen, dat de vraag of Nederlands Indië rijp is voor onafhankelijkheid een zeer moeilijke is. Is dit het geval, dan moet Indië de gelegenheid tot zelfbeschikking worden gegeven. Is dit niet het geval, dan moet worden gezien in hoeverre nog toezicht moet worden geoefend door het moederland.

Maar in ieder geval moet er gezamenlijk overleg zijn tussen de vertegenwoordigers van het Nederlandse volk en van het Indonesische volk. Dit gezamenlijk overleg is er geweest en wij moeten zo eerlijk zijn om toe te geven, dat zij die namens de zgn. „Republikeinse Regering" optraden, hun gezag en kunde vrij goed hebben gedemonstreerd. De onderhandelaars hebben een beslissing genomen, die nog voorlopig is en door de volksvertegenwoordigingen in Nederland en in Indonesië moet worden bestudeerd en goedgekeurd alvorens van kracht te worden. Dat is de democratische gang van zaken en alvorens wij niet zo ver zijn, dat de uiteindelijke goed- of afkeuring een feit is, dient door geen van beide partijen iets te worden gedaan dat de normale gang van zaken kan verstoren. Men kan persoonlijk voor of tegen de voorlopige

Wordt vervolgd op pagina 2

De overwinning der Republikeinen

door

MR. A. E. D. VON SAHER.

In een vorig artikel schreven wij over de Democratische nederlaag; ditmaal is de keerzijde van de medaille de Republikeinse overwinning aan de orde.

De Republikeinen hebben nu zowel in de Senaat als in het Huis van Afgevaardigden de meerderheid. Het uitvoerend gezag in de Verenigde Staten van Noord-Amerika ligt niet als in de Europese landen in handen van een Ministerie, hetwelk verantwoordelijk is aan het parlement, maar in handen van den door het volk gekozen president. President Truman is Democraat. Hij moet nu regeren met een Republikeinse volksvertegenwoordiging. Dit zal een bron van ern- [illegible] Democratisch senator heeft de raad gegeven dat de President zoude aftreden met de bedoeling om van 1 Januari af de Republikeinen de volle verantwoordelijkheid voor het regeringsbeleid te doen dragen. Dit denkbeeld is niet in goede aarde gevallen.

Men mag dus aannemen, dat President Truman aan het bewind zal blijven. Het is waarschijnlijk, dat hij zich zoveel mogelijk aan de wensen van de Republikeinen zal aanpassen. Hij heeft reeds in de buitenlandse politiek een ruime plaats aan de Republikeinen ingeruimd. Hun stem zal nu ook in de binnenlandse politiek duidelijk en beslist vernomen worden. Dit is dezer dagen al gebleken in de zaak van de staking van de mijnwerkers. De regering is krachtig tegen de arbeiders opgetreden.

De Republikeinen en de vakbonden.

De Republikeinen bevinden zich ter zake in een moeilijk parket. De leden van de partij eisen zeer beslist, dat de arbeiders organisaties aan banden gelegd worden; en dat er eens en voor al een einde aan de talloze stakingen gemaakt wordt.

Andererzijds spelen de arbeiders als kiezers een belangrijke rol. De vakverenigingen tellen niet minder dan 15 millioen leden. Van Republikeinse zijde werd daarom na de verkiezingen de geruststellende mededeling gedaan, dat de arbeiders er in 1947 op vooruit zouden gaan.

In de eerste plaats zouden de belastingen verlaagd worden met ongeveer 20%. In de tweede plaats zou de opleving van het bedrijfsleven leiden tot goed betaalde overwerk. De arbeider zou dus met meer geld naar huis gaan. Het komt echter niet alleen op het verdienen maar ook op de machtspositie aan. De wetten onder Democratisch bewind tot stand gekomen geven aan de vakverenigingen een zeer sterke positie. Deze willen de Republikeinen aantasten, in zoverre van deze positie naa hun mening misbruik gemaakt wordt.

Hiervoor zal de strijd op sociaal gebied gaan. In Noord-Amerika is een van de strijdpunten het zogenaamde gesloten bedrijf. Ondernemingen, die tezamen 8 millioen arbeiders in dienst hebben, hebben zich verplicht om alleen werkkrachten aan te nemen, die lid zijn van een bepaalde vakvereniging. Hieraan wil men een eind maken.

Verder worden de vakverenigingen niet altijd even democratisch bestuurd. Men wenst voor te schrijven, dat er regelmatige verkiezingen gehouden moeten worden voor bestuursfuncties, en dat de besturen regelmatig rekening en verantwoording over hun financieel bestuur moeten afleggen. Tevens wenst men dat vakverenigingen zich aan werkgevers gemaakte afspraken zullen houden en anders tot schadevergoeding verplicht zijn. Een wettelijk voorschrift op dit gebied bestaat reeds, maar vindt [illegible] tijk geen toepassing.

Het zal nog heel wat hoofdbrekens kosten, alvorens dit probleem opgelost is. Velen verwachten in 1947 talloze conflicten. Veel zal echter afhankelijk zijn van de uitslag van de strijd, die President Truman thans met een der machtigste arbeiders leiders den heer John L. Lewis van de mijnwerkers heeft aangebonden.

Bezuiniging op het program.

De Republikeinen hebben voorts verlaging van de inderdaad zeer hoge belastingen aangekondigd. Om die plannen te kunnen door zetten zullen ze het mes in de uitgaven moeten zetten. De weermacht heeft dit begrepen en is al sterk aan het bezuinigen. Op dit gebied kunnen de Republikeinen hun wil doorzetten, doordat de volksvertegenwoordiging de begroting vaststelt. Het gevolg van een en ander zal ook zijn, dat uitgaven voor internationale doeleinden, Verenigde Naties, hulpverlening enz. nauwgezetter bekeken zullen worden dan voorheen. Dit is reeds gebleken bij de behandeling van de begroting voor de Verenigde Naties, waarbij de Noordamerikanen zich ertegen verzetten om de helft van de totale kosten dezer organisatie voor hun rekening te nemen en op bezuiniging aandrongen.

Indien de verhouding tot het buitenland in het algemeen ook in de toekomst grote offers van Noord-Amerika zou vragen, dan zullen de Republikeinen zich daartegen verzetten.

In het algemeen zijn degenen, die zich niet te veel met het buitenland willen inlaten sterker in de Republikeinse partij dan in de Democratische. Het teleurstellende resultaat van de buitenlandse politiek kan in het algemeen wel eens leiden tot een terugtrekking op dit gebied.

Tegenover Duitsland en Japan kan een meer economisch constructieve dan een agressieve politiek verwacht worden.

Op het gebied van de binnenlandse economische politiek zal men er naar streven de bevoegdheden van den President en andere instanties om in te grijpen zoveel mogelijk te beperken. Om dit doel te bereiken zal men de

vredestoestand proclameren om een eind aan speciale oorlogsbevoegdheden te maken.

Ook kan men verwachten, dat in ruime mate gebruik gemaakt zal worden van de parlementaire en andere openbare commissies van onderzoek. Vele vooraanstaande Democraten zullen aan de tand gevoed worden en zullen rekenin en verantwoording voor het door hen gevoerde beleid moeten afleggen. Dit zal zeker niet het minst agressieve deel van de Republikeinse politiek zijn.

Minder idealisme.

Op het gebied van de handelspolitiek en de verlaging van invoerrechten om de banden die aan Noord-Amerika geld schuldig zijn in staat te stelen door levering van goederen te betalen, zullen de republikeinen minder toeschietelijk zijn dan de Democraten.

In het algemeen mag men verwachten dat de Republikeinse politiek een meer nuchter materialistisch karakter en een minder idealistisch karakter zal hebben. Men zal meer letten op hetgeen men ontvangt voor hetgeen men geeft. En evenals overal elders zullen de nieuwe leizeus in de eerste tijd schoon vegen.

Het Republikeinse bewind van 1947 zal echter wezenlijk verschillen van het bewind van den laatsten Republikeinsen president Hoover, die indertijd het veld voor wijlen Roosevelt heeft moeten ruimen.

De Republikeinen zijn onder het Democratische bewind door een harde leerschool gegaan. De practijk zal ons alleen kunnen laten zien, wat zij in deze periode geleerd hebben.

Sociale Beweging

De afgelopen week gaf ons hetzelfde beeld als de week daarvoor. Ontevredenheid bij de chauffeurs. We zagen ontevredenheid over de werkwijze van de commissie ingesteld tot uitvoering van de nieuwe verkeerswet, getuige de brief van chauffeursbond „San Chritobal" afgedrukt in de „La Union en verder een ontevredenheid over de organisatie die zich de communistische naam van „Rode Ster" heeft aangemeten en waarvan de chauffeurs genoeg schijnen te hebben getuige hun woorden, „dat de sterren niet slechts van de hemel zullen vallen".

Vanwege den haveninspecteur verscheen een brochuurtje in het Papiament over de havencentrale, dat van nut kan zijn, en dat was dan ook de reden voor de herrezen bootwerkersbond „San Telmo", om die brochure af te drukken in de „La Union" doch de eigenlijk zaak ligt dieper.

Naar men weet blijven de havenarbeiders afkerig van de havencentrale, „als een Hollandse boer die niets nieuws wil eten", doch hier wreekt zich het afbraakwerk onder de San Telmo leden verricht. Er zijn echter weer nieuwe perspectieven. Laat het gouvernement de organisatie steunen, als van waarde tot uitoefening van de sociale wetten. Woningbouw en salarisverhoging waren verder in het brandpunt van de belangstelling. De bakkers en wij waren verblijd met de rake antwoorden aan de staten, die de Zondag niet wilden respecteren.

C.R.K.V.

CURAÇAO

KATHOLIEKE PARTIJ.

Naar wij vernemen deelde de Voorzitter van de Katholieke Partij, de heer Ernesto Rozendal, in de vergadering welke gisteravond gehouden werd in het Theater Brion mede, dat het bestuur een algemene wijziging van de statuten zal indienen, terwijl hij tevens de uitgave van een blad voor de partij in het vooruitzicht stelde. Ook zal men waarschijnlijk overgaan tot de oprichting van een adviesraad.

De Heer Da Costa Gomez voerde het woord en sprak over zijn „demagogie", waarbij hij ook demonstreerde, hoe hij op de rug van een ander klom. Men stelde voor een commissie te benoemen om de parlementaire commissie namens de partij van advies te dienen. Wij hopen dat dit een degelijke studie-commissie zal zijn, want wij zijn van oordeel, dat het advies, aldus voorbereid, van hoger waarde zal zijn.

Er was veel enthousiasme. De Partij heeft zich inderdaad wonderlijk snel hersteld. Ook hier is er bekering voelbaar.

LILLA VAN SAHER BESTUDEERT CURAÇAO.

Men zal haar dezer dagen op de vreemdste plekjes van ons eiland kunnen aantreffen — een dame van donkere teint met gitzwart haar en mooie sprekende ogen. Mevrouw Lilla van Saher, echtgenote van den bekenden Meester van Saher wiens artikelen vaker in ons blad verschenen, is namelijk bezig een boek te schrijven van Curaçao en Curaçaoënaars.

Voor theevisites en cocktailpartijtjes voelt zij daarom niet, maar wel wil zij het liefst persoonlijke indrukken krijgen van ons eiland en van ons volk.

Daarom maakt zij vele uitstapjes en daarom praat zij gaarne met iedereen die wat te zeggen heeft of haar interessant voorkomt.

Wij waren verrast om te ontdekken hoeveel zij reeds van Curaçao afweet, ondanks het feit dat zij pas sedert de vorige week Donderdag hier is. „Maar ik ben al sedert 1943 bezig Curaçao te bestuderen uit boeken en geschriften", vertelt zij. En zo komt het dat zij al goed op de hoogte is van plaatselijke toestanden, hoewel zij geenszins wil beweren dat zij Curaçao al kent of zal leren kennen tijdens haar verblijf dat slechts enkele weken zal duren. „De bedoeling is alleen om indrukken op te doen, om te trachten de stemmingen aan te voelen".

Wij twijfelen er niet aan of met haar innemende persoonlijkheid en mensenkennis zal Mevrouw van Saher heel wat te weten komen. Het boek dat zij gaat schrijven zal handelen over een Curaçaosen jongeman, wiens moeder inheemse is, doch wiens vader uit het moederland afkomstig is. De schrijfster zal trachten de innerlijke conflicten van dezen jongeman in woord te brengen en de verandering die in hem teweeggebracht wordt als hij in Leiden gaat studeren, de Duitse bezetting in Nederland meemaakt en later terugkeert naar dit eiland. Het thema is zeker interessant en het boek zal wel belangstelling hebben wanneer het in de loop van het volgend jaar bij E. P. Dutton (New York) zal verschijnen.

Omtrent de schrijfster kunnen wij mededelen, dat zij geboren werd in Boedapest uit een Hongaarsen vader en een Spaanse moeder. Haar vader was professor in de filosofie aan de universiteit van Boedapest.

Mevrouw van Saher promoveerde in de medicijnen aan de Sorbonne te Parijs en deed later onderzoekingswerk in het Rudolf Virchow Hospitaal te Berlijn. In het biezonder stelde zij belang in de psychiatrie, doch als zuster van een beroemd psychiater vond zij het beter haar broer geen concurrentie aan te doen.

Via een korte carri..re als model in een Berlijnse modezaak kwam zij bij de film en speelde verschillende hoofdrollen. Zo maakte zij voor een Franse maatschappij een rolprent als tegenspeelster van Jean Gabin.

Eerst in de Verenigde Staten ontwikkelde Mevrouw van Saher haar schrijvers-talenten. Reeds verscheen een boek van haar hand, getiteld „The Echo". Het boek over Curaçao zal een eerste oplaag hebben van 25.000 exemplaren. Naar Mevrouw Saher ons mededeelde, zal zij vermoedelijk in het voorjaar van 1947 het bezoek aan Curaçao herhalen. Thans zal zijn nog eerst de Bovenwinden gaan zien, alvorens naar New York terug te keren.

ANTON CHOCOLAAD GAAT EXPOSEREN.

De Surinaamse schilder Anton Chocolaad zal van Zondag aanstaande tot Woensdag d.a.v. een expositie van zijn schilderijen houden in de vroegere USO Club op het Rif.

BIEZONDERE K.L.M.-VLUCHTEN.

De drie volgende KLM-vluchten Amsterdam — Curaçao in charter voor de C.P.I.M. vinden op 2, 9 en 16 December plaats. De aankomst op Curaçao valt respectievelijk 4, 11 en 18 December des morgens om 11.14 uur plaatselijke tijd, en het vertrek op respectievelijk 5, 12 en 19 December.

De wekelijkse biezondere vluchten Amsterdam — Buenos Aires worden voorlopig tot en met 28 Februari 1947 voortgezet. De start voor de tweede KLM-vlucht naar Zuid-Afrika vindt 7 December as. op Schiphol plaats; het vliegtuig komt op 9 December te Johannesburg aan.

In tegenstelling met een vroeger bericht zullen op Nieuwjaarsdag alle Europese en binnenlandse vluchten van de KLM worden stil gelegd.

JACQUES MORPURGO OVERLEDEN.

De heer Alfred Moron, plaatselijk vertegenwoordiger van Philips, heeft uit Nederland bericht ontvangen omtrent het overlijden van den heer Jacques Morpurgo, in leven Directeur van de maatschappij Philips met standplaats in Caracas. De heer Morpurgo, die de supervisie had over het Westindisch gebied, was goed bekend op Curaçao. Hij was het die met het eerste KLM-vliegtuig uit Nederland het eerste radio-toestel van Philips medebracht. Nog twee maanden geleden deed hij Curaçao aan op zijn reis van Caracas naar Eindhoven.

SCHEEPSBERICHTEN.

25 November.

Evelyn van Bonaire; Dido naar Pta Gordon.

26 November.

Vest van Barranquilla; Dalwarnic van Maracaibo.

27 November.

Evelyn naar Aruba; Waiwera van Cristobal.

„COTTICA" VERLAAT.

Naar wij vernemen is de „Cottica" door de havenstaking op Trinidad ietwat opgehouden, zodat het schip enkele dagen later dan oorspronkelijk verwacht hier zal aankomen. De „Cottica" arriveerde reeds ietwat te laat bij Trinidad en doordat zich in de haven van Port of Spain vele schepen hadden geconcentreerd als gevolg van de havenstaking, kon men niet spoedig aan de beurt komen om gelost te worden. Het Gouvernement van Trinidad tracht met werkwilligen te doen wat het kan. Blijkens de laatste berichten kan de „Cottica" heden met lossen gereed komen. Indien zulks geschiedt komt het schip tegen het aanstaande weekeinde hier aan.

SPORT

ENGELAND — NEDERLAND

Heden voetballen Engeland en Nederland tegen elkaar te Huddersfield in Engeland. Met de rust was de stand 5—1 in het voordeel van Engeland. De einduitslag is 8—2

Engeland heeft hiermede wel bewezen dat het peil van zijn voetbalspel nog altijd een klasse hoger staat dan dat van Nederland.

K.S.C.

Hedenmiddag 16.15 uur revanche wedstrijd: Johan Maurits — Ambachtsschool St. Jozef.

NAAR BARRANQUILLA.

De republiek Santo Domingo zal een deputatie van 108 personen uitzenden voor de Olympische Spelen in Barranquilla. De Dominicanen zullen 28 November a.s. naar Columbia vertrekken.

(Vervolg van pagina 1)

overeenkomst zijn, daar heeft ieder het goed recht toe.

En men kan zijn mening openlijk te kennen geven, wie men ook moge zijn. Dat mogen de generaals en admiraals even goed als elk ander. Doch wat deze generaals en admiraals niet mogen is de normale, democratische gang van zaken in gevaar brengen door openlijke uitingen van reactie en dreigementen.

Zoiets gaat zee veel gelijken op een poging om invloed te oefenen op de politiek en moet ten sterkste worden afgekeurd. Kan een opperbevelhebber zich niet verenigen met de instructies die hem door de regering worden gegeven, dan heeft hij het volste recht om af te treden. Dat kan hij doen door een mededeling aan den Minister, zonder evenwel het gevaar te scheppen dat een deel van de strijdkrachten onder zijn bevel opstandig zal worden of zich te buiten zalij gaan aan misbruik van de wapenen die het werden toevertrouwd door het volk.

Nu er sprake van is, dat onze leger- en vlootleiders neigingen tonen om een dergelijke richting op te gaan, willen wij een waarschuwend woord laten horen, al komt dit woord ook uit het kleine en verre Curaçao.

Nederland, let op Uw zaak!

Bekendmaking

De Algemeen Militair Commandant maakt hierbij bekend, dat ingaande Maandag 25 November a.s. tot nader order de mogelijkheid wordt opengesteld voor gedemobiliseerde schutters, V.K.C.'ers en Nederlandsche Reserve en dienstplichtigen TE BONAIRE, om zich op te geven voor het aangaan van een verbintenis bij de in het Staatsdeel Curaçao te detacheeren Rijkstroepen.

Aanmelding op werkdagen van 8 - 12 uur v.m. bij den Detachementscommandant der Militaire Politietroepen in de Brionkazerne, alwaar voorts alle gewenschte inlichtingen kunnen worden bekomen.

De Algemeen Militair Commandant vnd.,

H. J. Suermondt.

3-2

Rusland wil inlichtingen over alle soorten wapenen

MOLOTOV OVER DE ONTWAPENING.

Molotov verklaarde in de politieke commissie van de Verenigde Naties dat Rusland om volledige inlichtingen zou vragen betreffende alle soorten van wapenen zodra de ontwapeningsbesprekingen beginnen. Hierbij sluit hij in inlichtingen over atomaire zowel als raketwapenen. Over de verklaring van Senator Connally, die voorstelde dat inlichtingen zouden worden verschaft over alle militaire organisaties zeide Molotov dat indien deze inlichtingen worden verstrekt het eveneens noodzakelijk is de feiten bekend te maken over alle soorten van wapens waarover men beschikt. Hij zeide dat Rusland er niet tegen is dat om deze inlichtingen gevraagd wordt, maar zeide hij: Wij zullen er om vragen wanneer de algemene quaestie van de ontwapening ter sprake komt".

Molotov verklaarde dat de quaestie van de troepeninventaris dringend is en niet uitgesteld kan worden tot de leden van de Verenigde Naties beginnen met de bespreking van de beperking der bewapening. Het voorstel van de Sovjet-Unie is om deze bespreking te beëindigen met het aannemen van de beslissing zodat men op 1 Januari de inlichtingen over de troepen zal hebben.

Betreffende de vraag om inlichtingen over de troepen in eigen land zeide Molotov: „Wij zullen deze quaestie samen met de algemene ontwapening bespreken". Hij trad niet in het Britse voorstel om een inspectiesysteem in het leven te roepen teneinde de juistheid van de cijfers over de troepeninventaris te toetsen.

Molotov kwam weer terug op de quaestie van geheime wapens toen hij op het probleem wees van een combinatie van de inventaris en de ontwapeningsquaestie.

Ditmaal noemde hij vliegende bommen in één adem met de atomaire wapenen. Zodoende bracht hij voor het eerst de mogelijkheid ter sprake van straalstuwkracht die gebruikt zou kunnen worden om atomaire projectielen over lange afstanden te slingeren. Hij zeide dat Ruslands gezichtspunten over dit onderwerp geopenbaard zouden worden tijdens de behandeling van de wapenquaestie (Lake Succes, (AP) 26.11).

V.S. OVER ROEMEENSE VERKIEZINGEN.

De Verenigde Staten hebben te kennen gegeven, dat er „manipulaties" en „intimidatie door terreur" plaats gevonden hebben tijdens de laatste weken voor de Roemeense verkiezingen. Men zeide, dat Roemenië de beloften niet is nagekomen om de verkiezingen vrij en onbelemmerd te maken. Deze formele verklaring, waarin de Verenigde Staten uiting gaven aan hun ontevredenheid over de Roemeense verkiezingen, werd uitgegeven kort nadat officieel de bezorgdheid werd uitgesproken over de regelingen voor de Poolse verkiezingen. De Roemeense verkiezing had een grote overwinning ten gevolge voor de partijen, die de door de communisten overheerste regering steunen (Washington, (AP) 26.11).

AAN DE GRENS VAN AZERBEIDSJAN.

Het nieuwsblad „Etellat" van Teheran meldde, dat Iraanse regeringstroepen stellingen hebben ingenomen langs de Zuidelijke grens van de provincie Azerbeidsjan in het Noorden van Iran. Politieke waarnemers gaven uiting aan de mening, dat de troepen wachten op instructies uit Teheran om de grens over te steken. Premier Ahmed Quavam maakte tijdens het weekeinde bekend, dat hij plannen heeft om troepen te zenden naar Azerbeidsjan — dat gedurende het laatste jaar nogal moeilijkheden veroorzaakt heeft — teneinde de vrijheid te verzekeren bij de komende nationale verkiezingen (Teheran, (AP) 26.11)

ENGELANDS DEMOBILISATIE.

Attlee deelde in het Lagerhuis mede dat Engeland het voorgestelde demobilisatie-plan dit jaar niet zal kunnen voltooien. Hij gaf te kennen dat de reden hiervan was dat de beëindiging van de vredesverdragen en het herstel van de normale wereldtoestand „zoveel langer duurde en moeilijker was dan wij hadden kunnen verwachten" (Londen, (AP) 26.11).

VICTOR EMANUEL GROOTVADER.

Ex-koning Victor Emanuel van Italië werd wederom grootvader toen zijn dochter Maria van Savoye een dochter kreeg. Maria van Savoye is de echtgenote van Prins Louis de Bourbon Parma. Het kind werd Charlotte genoemd (Cans, (AP) 26.11).

DE KOLENSTAKING.

Met het oog op de dreigende sluiting der fabrieken en het leegraken der kolenreservoirs tracht de regering door een snelle berechting van John L. Lewis en andere maatregelen de toestand meester te worden. Wanneer morgen de aanklacht tegen Lewis behandeld wordt zal men de grootste spoed in acht nemen.

Donderdag is het Thanksgivings Day maar de regeringsadvocaten zullen een verzoek richten tot Rechter Alan Goldsborough om Vrijdag toch een zitting te houden in plaats van de traditionele weekeind vacantie. Volgens zekeren autoriteit is al de hoop van de regering gevestigd op een spoedige beëindiging van de staking door het rechterlijk proces. Men hoopt dat Lewis tevreden zal zijn met onderhandelingen met de privé-eigenaren aan wie de regering de inbeslaggenomen eigendommen weder terug zou geven. Gedurende de zesde dag van de staking waren reeds meer dan 28.000 arbeiders in andere industrieën zonder werk als gevolg er van. Scholen, staalfabrieken, spoorwegen en honderden gemeenten beginnen het gebrek steeds nijpend te voelen. De regering stelde reeds nieuwe kortingen in op de bestelling aan scholen en regeringsinstellingen. Er wordt noodbrandstof opgeslagen voor de electriciteits en gascentrales en andere noodzakelijke diensten als spoorwegvervoer, melkcentrales, bakkerijen en verwarming. De brandstof voor de spoorwegen die passagiersvervoeren is reeds met 25 per cent verminderd (Washington, (AP) 26.11).

ARUBA

ARUBA'S JEUGDHARMONIE DEBUTEERT IN SOCIEDAD BOLIVARIANA.

Aruba's Jeugdharmonie is de naam van de Sint Michaels Harmonie van Oranjestad en de Sint Jans Fanfare van San Nicolaas, samen spelende onder de naam van Jeugdharmonie. Deze combinatie bestaat uit 28 jongelieden die onder de kundige en actieve leiding van frère Andreas een welgeslaagd concert gaven ten gehore van de donateurs en familieleden. Tien zeer goed gekozen nummers werden ten beste gegeven o.a. Marsen van Maas; Ouverture van Gadenne; Foxtrots; Concert-Wals enz. en ten slotte Wilhelmina Mars van A. M. v. L... Bijzondere vermelding verdient wel een Idylle van E. Ruh genaamd Avondschemering, die zeer goed werd gespeeld.

Over het algemeen moet gezegd worden, dat deze harmonie zeer goed in de smaak viel en van deze plaats af wensen wij den bekwame en onvermoeiden frère Andreas geluk met deze pracht combinatie, die wij nog menigmaals hopen te zullen beluisteren.

Tenslotte zij hierbij opgemerkt dat onder de aanwezigen in de Bolivariana wij opmerkten Mr. L. C. Kwartsz, Gezaghebber van Aruba, en evenzo den Voorzitter van de Arubaanse Kunstkring den heer F. Steenmeyer.

Na afloop kondigde frère Andreas aan na den Gezaghebber en genodigden te hebben bedankt, dat er binnenkort nieuwe instrumenten worden verwacht en dat de Arubaanse Jeugdharmonie weder met een nieuw programma hoopt te komen. Hierna werd het concert besloten met een welverdiend appalus.

ONS KONINKRIJK

RECHT VAN APPÈL.

De Nederlandse afvaardiging op de Internationale Arbeidsconferentie te Londen heeft er Maandag op aangedrongen, dat de aangesloten landen het recht van Appèl krijgen tegen beslissingen van de internationale handelsorganisatie en stelde voor een economisch Hof van Justitie voor dergelijke appèls te stichten (Londen, Aneta).

INTREKKING CERTIFICATEN.

Dinsdag verklaarde het „Algemeen Handelsblad" dat de regeringskantoren Woensdag zullen beginnen met de intrekking van certificaten die het bezit aantonen van Noordamerikaanse waardepapieren die vóór Mei 1940 aangekocht zijn. Volgens het Algemeen Handelsblad gaf dit te kennen dat een spoedige hervatting van de handel in Noordamerikaanse waardepapieren op de Amsterdamse Beurs plaats zou hebben. (Amsterdam, Aneta).

Pessimisme

De bekende Noorse bekeerling Nils Beskow zegt in een van zijn boeken, dat hij het pessimisme een der grondtrekken vindt van de moderne tijd.

Als dat waar is moeten wij oppassen, want wij zijn ook mensen van de moderne tijd. Ook over ons kan dus een golf van pessimisme komen.

Het is niet slechts dat een Schopenhauer alleen maar het pessimisme voorstaat. Als het werkelijk een kenmerk is van onze moderne tijd, dan vallen wij er ook onder en lopen wij ook het gevaar pessimist te worden. Laat ons oppassen, want pessimisme is het meest fnuikende verschijnsel voor alle activiteit.

Dit pessimisme waait ons tegen uit de Nederlandse kranten. Daar sommige mensen, niet meer ziende wat vóór de oorlog bestond, ineens klaagliederen beginnen aan te heffen, waar de profeet Jeremias niets bij is. Dit is trouwens altijd een reden tot pessimisme geweest: Als men niet meer deed zoals altijd de gewoonte was, dan was het mis en kwamen de pessimisten los. Iedere oude man wordt bij de classieken reeds zo voorgesteld. Hij is de prijzer van zijn tijd: de „laudator sui temporis", en is pessimistisch over de nieuwe tijd.

Pessimisme kan een mode zijn voor letterkundigen van de soort als Rhijnvis Feith, mensen, die er behagen in scheppen eens heerlijk te kunnen huilen.

Pessimisme kan ook ontstaan uit een minderwaardigheidsgevoel, zodat men alles onbereikbaar en onuitvoerbaar acht. Pessimisme kan verder ontstaan omdat men geen raad weet met de problemen der wereld en niet het volle vertrouwen heeft in de Goddelijke Voorzienigheid, die alles regelt.

Ook kan pessimisme een gevolg zijn van karakteraanleg, daar men of zeer enthousiast is of ineens diep in de put zit.

De Nederlander heeft een eigenschap in zijn volkskarakter, die niet erg mooi is; hij moppert tamelijk graag. Daar groeit hij in, dat is voor hem een noodzakelijk kwaad geworden. „Lekker heerlijk mopperen" zeggen ze, „daar knap je van op".

De bekende kardinaal Manning wijst op de mogelijkheid van een dergelijk pessimisme bij den priester, die ziet hoe weinig de mensen God beminnen. Hij ziet daarin ook een gevaar voor zijn activiteit.

Doch bovenal, laat ons denken aan de woorden van den Paus, dat wij „blijmoedig verder moeten werken".

Op de zgn. „keerpunten" van de geschiedenis vooral is het pessimisme in de mode. Laat men oppassen! Curaçao is op een keerpunt gekomen. Men wil niet meer de oude vormen. Men wil autonoom handelen en logisch is er bij het zien van die verschijnselen het gevaar voor pessimisme. Moet een Moeder schreien omdat het kind zijn pap zelf wil eten en niet langer duldt dat deze hem wordt opgeschept? Men moet begrip voor de situatie hebben, om niet te vervallen in een onredelijk en overdreven pessimisme.

Tenslotte zijn er mensen op deze wereld die schijnbaar net als dien philisoof Leibnitz menen dat deze wereld de beste is die God kon scheppen en die op alles wat de mensen doen critiek hebben. Bij hen ontbreekt ieder inzicht in historische groei, op een eiland als Curaçao zo noodzakelijk.

Een andere groep, komend uit Sliedrecht en Lutjebroek vindt het alleen maar goed op de wereld, als het er net zo toegaat „als bij ons in het dorp".

Die mensen moesten wel pessimistisch worden. Om maar een voorbeeld te noemen: de mensen dweilen hier nu eenmaal met de voeten en niet met de handen en leer ze dat eens af!

Pessimisme kan een teken zijn van een kleine ziel. Pessimisme is er ook om de moeheid van de tropen, die ons kan breken in de strijd tegen het kwaad en tenslotte is het ook te vinden bij de mensen, die staan aan de rand van de ouderdom. Ze voelen zich afgleden, ze hebben hun tijd gehad en trachten zich nog te roeren door hun pessimisme.

VIJANDELIJKHEDEN IN INDONESIË.

Het Indonesisch nieuwsagentschap Antara deelde mede dat hevige gevechten voortduren in het gebied van Semarang, waar de Nederlandse gevechtsvliegtuigen en mortieren gebruikten in een opmars naar het Westen. Tot dusverre zijn er geen pogingen ondernomen om de vijandelijkheden te staken. Een Nederlandse verklaring over de botsingen zeide dat de Nederlandse commandant geen antwoord had ontvangen van den Indonesischen bevelvoerder op zijn verzoek om contact met elkaar te zoeken teneinde een overeenkomst te kunnen bereiken omtrent een demarcatielijn tussen het Nederlandse en Indonesische gebied (Batavia, (AP) 26.11).

„NEUTRALE" HOOFDSTAD.

Donderdag werd te Batavia druk gespeculeerd over de mogelijke locatie van een „neutrale" hoofdstad van de voorgestelde Verenigde Staten van Indonesië. In de ontwerp-overeenkomst staat onder artikel, dat de federatie bizondere schikkingen kan treffen ten opzichte van het gebied, waarin de hoofdstad gelegen zal zijn.

Algemeen neemt men aan, dat een federaal district zal gevormd worden ongeveer als Canberra in Australië of Washington in de Verenigde Staten als zetel van de toekomstige hoofdstad. Evenwel zijn op dit ogenblik de besprekingen betreffende de extra territorialiteit nog in het begin-stadium, hoewel beide zijden geneigd zijn een hoofdstad op te zetten in een gebied met een speciale status en onafhankelijk van enig lid van de Verenigde Staten, de Indonesische republiek, Borneo en de Grote Oost.

Vele steden hebben voor- en nadelen. Batavia is sedert eeuwen de hoofdstad van Nederlands Indië en is het verkeers- en handelscentrum van de Archipel. Djokjakarta is de oude hoofdstad terwijl Makassar de metropool is van het Grote Territoir (Batavia, Aneta).

INDONESISCHE CREDIETRAAD.

Een credietraad is ingesteld door het Republikeinse Ministerie van Financiën. Antara deelde mede, dat het nieuwe lichaam de taak op zich krijgt alle credietbesluiten te coördineren, waaronder een regeringsbesluit betreffende toelating tot het verstrekken van credieten aan banken en andere instellingen. Voorzitter van de Raad is de directeur van de Staatsbank, Margono Djojohadikoesoemo (Djokjakarta, Aneta).

JOODS WERELDCONGRES.

De Joodse leiders van Nederland, België en Luxemburg zullen de bijeenkomst bijwonen van de Europese consultatieve raad van het Joodse wereldcongres, dat Dinsdag te Parijs werd gehouden (New York, Aneta).

CURAÇAO

MÈRE VINCENTIA BIJ DE KINDEREN.

In haar witte jurkjes gestoken hebben de leerlingen van het St. Martinusgesticht hedenmorgen Mère Vincentia, de Algemeen Overste die thans een bezoek brengt aan Curaçao, toegezongen. De Inspecteur van het Onderwijs sprak en Mère Vincentia bedankte. Vooral bracht zij de dank over voor de hulp, die de Curaçaose kinderen verstrekt hebben aan de jeugd in Nederland.

Werkte de NPC te duur?

Kosten zijn slechts matig geweest

De New Yorkse correspondent van het Financiële Dagblad schrijft:

De inkoopcommissies die gedurende de oorlog en ook thans nog voor Nederland werkzaam waren (en zijn), hebben het voorwerp gevormd van critiek uit brede kringen, zij het dat soms bleek dat lang niet al deze kringen tot oordelen (meestal veroordeling) bevoegd waren.

Een der voornaamste critiekpunten t.a.v. de Netherlands Purchasing Commission in New York gold de personeelsbezetting van dit bureau, waaruit geconcludeerd werd, dat de lasten zeer zwaar op het bedrag der aankopen zouden moesten rusten, **zo zwaar, dat in Nederland wel eens wordt beweerd dat de handel het graag voor 1/20ste deel van die kosten zou doen.**

Wij meenden dat deze quaestie belangrijk genoeg was om bij de NPC nader ons licht te gaan opsteken.

Hier vonden wij den heer F. E. C. Everts (Actie Chairman van de N.P.C.) gaarne bereid om ons de nodige inlichtingen te verstrekken, op grond waaraan wij in staat waren een juiste indruk te verkrijgen van de omvang van het door de N.P.C. verrichte werk, alsmede van de daarmede gepaard gaande kosten.

Interessante cijfers.

Ten aanzien van het straks te noemen kostenpercentage laten wij het oordeel gaarne over aan belanghebbende in Nederland, maar wij betwijfelen toch, of de handel erop gebrand zou zijn te werken voor een commissiepercentage van de N.P.C., om maar niet te spreken van die criticasters, die het voor 1/20ste deel hiervan zouden willen doen.

De werkzaamheden van de N.P.C. bestonden uit:

1) verzorging van **een groot deel van de afschaffingen voor Nederland** (alleen uitgezonderd voedsel, kleding en papier) en **van alle aankopen voor Nederlands Indië, Suriname en Curaçao**, voor zover betrekking hebbend op civiele en militaire Regeringsaankopen.

2) beheer van dat gedeelte van het vermogen van de **Nederlands Indische banken**, dat zich na de val van Indië in de U.S.A. bevond.

Dit beheer wordt gedeeltelijk gevoerd in samenwerking met de kantoren van Nederlands Indische banken in New York.

3) liquidatie van gestrande ladingen. 4) afwikkeling van ten tijde van de val van Indië uitstaande contracten voor Indië, resp. liquidatie van goederen, welke niet meer verscheept konden worden.

5) behandeling van claims welke bij Noordamerikaanse assuradeuren konden worden ingediend inzake voor Nederlands Indië bestemde ladingen, die als gevolg van oorlogsgeweld verloren zijn gegaan.

6) volledige verzorging van alle door de Noordamerikaanse Regering te verlenen uitvoervergunningen en prioriteiten in de oorlogsjaren benodigd voor de uitvoer naar Suriname en Curaçao.

7) regeling van transport en verblijf van door Noordamerika reizend leger- en marinepersoneel.

8) administratie van Lend-Lease en Reserve Lend-Lease.

Zoals uit het bovenstaande blijkt verrichtte de NPC een taak, die aanzienlijk verder ging dan uitsluitend als inkooporgaan.

Teneinde tot een zuivere (en voor de NPC gunstige) bepaling van het kostenpercentage te komen, zou een splitsing der kosten over alle acht hoofden gewenst zijn. Dit is echter niet geschied. Het kostencijfer betreft **alle kosten** van het kantoor, die echter **uitsluitend** ten laste worden gebracht van de afdeling goederenkinkopen.

Vervolgens heeft de NPC uiteraard veel meer bestellingen geplaatst dan uiteindelijk aan goederen aan haar werd geleverd, doordat contracten geannuleerd moesten worden (o.a. door de val van Indië).

Inplaats van werkzaamheden in verband met inontvangstneming, afscheep en assurantie kwamen dan vaak moeilijke **onderhandelingen over annulering, waarbij intensieve rechtskundige** bijstand vereist was.

Het bedrag der geplaatste orda , het bedrag aan effectief dan het bedraag aan effectief ontvangen goederen, welk laatste toch altijd nog meerdere honderden millioen dollar bedraagt.

De beschuldiging, dat de Netherlands Purchasing Commission van de Nederlandse handel cijns zou heffen is uiteraard van iedere waarheid ontbloot en dermate absurd, dat men het niet nodig acht hier verder op in te gaan.

In de kosten begrepen zijn alle uitgaven voor bezoldiging van personeel, huur der kantoren (**New York, Washington, en vroeger ook Rio de Janeiro, Buenos Aires en Los Angelos**), verhuiskosten, kosten van licht en water, telefoon, papier en kantoorbehoeften, post en zegelwaarden, telegrammen, rechtskundige adviezen, reis- en verblijfkosten, geneeskundige verzorging van militair personeel, afschrijving op meubelen en inventaris etc. Vrachten en assurantiën zijn — begrijpelijk — direct ten laste der betreffende goederenrekeningen gebracht. Zij hebben met de kosten van de NPC als organisatie niets te maken.

Bovenvermelde totale kosten van het kantoor over het bedrag der aangekochte goederen (dus niet over het 50% hogere bedrag der oorspronkelijk geplaatste orders), geeft als uitkomst een kostenpercentage van 1.6%.

De heer Everts ging nog verder: „ten gerieve van hen, die van mening zijn dat de Lend Lease leveranties veel minder werk veroorzaakten, ben ik bereid het bedrag der Lend Lease leveranties nog af te trekken van het totaal der goederenleveranties. **In dit geval stijgt het kostenpercentage tot 2.04%.**"
L.L. leveranties nog aanzienlijke

Intussen dient vermeld, dat de bemoeienissen van de NPC vroegen o.m. doordat de afscheep geruimen tijd door haar moest worden verzorgd.

De reden, dat velen de NPC als „te kostbaar" hebben betiteld schuilt waarschijnlijk in het feit, dat zij, die met dit bureau te maken hebben gehad, onwillekeurig onder de indruk zijn geraakt van de omvangrijke personeelbezetting.

Deze bezetting heeft bedragen: 360 personen (maximum) in Maart 1942 en liep daarna terug tot 201 in December 1944.

Doordat de aankopen sindsdien belangrijk zijn toegenomen, steeg het personeel tot eind 1945 weer tot 292.

Het moest belanghebbenden in Nederland zijn opgevallen, dat andere Nederlandse inkoopbureaux met belangrijk kleinere staven werkten. Inderdaad is dit juist, maar deze bureaux maakten gebruik van bestaande Amerikaanse exportorganisaties, die uiteraard voor haar werkzaamheden een commissie in rekening brachten.*)

Vanzelfsprekend heeft de NPC kennis genomen van de kosten van in Amerika gevestigde inkoopkantoren van grote Nederlands Indische importhuizen.

De activiteit dezer kantoren op civiel terrein loopt (of liever liep) nagenoeg parallel met de werkzaamheden van de NPC. **Welnu, het kostenpercentage dezer huizen lag in het algemeen aanzienlijk hoger dan de 1.6% van de NPC. Maar, stelde de heer Everts met nadruk vast, dit is zeker niet bedoeld als pleidooi van blijvende gecentraliseerden Regeringsinkoop in het buitenland.**

Wel mag geconstateerd worden, dat wanneer wij de organisatie van Amerikaanse exportorganisaties met omzetten als die van de NPC nagaan, wij hier figuren aantreffen als een President met een salaris van $ 50.000 of $ 60.000 per jaar, verschillende Vice-Presidents en andere dure functionnarissen. Bij de NPC gaat geen enkel salaris de $ 12.000 te boven.

In de U.S.A. doet men gaarne zaken met de NPC. De bevinding van een correspondent van de New York Times was, dat alle landen wel spreken van een terugkeer naar het particulier initiatief, maar **dat Nederland het enige land ter wereld is, dat een begin van uitvoering aan de plannen heeft gegeven.**

*) Naar mij ter oor komt zoo de commissie, die Amerikaanse exporthuizen berekenen, ongeveer als volgt zijn: voor kleine orders 10%, van $ 5000 — $ 10.000 5%, boven $ 10.00 3%, voor zeer grote orders 2½%.

Wat denkt Belgie over de Tolunie?

Twee bezwaren overwegen: Antwerpens haven en Belgie's landbouw

Vóór de oorlog 1914 — 1918 was, in natuurlijk slechts grove trekken geschetst, België een industrie-staat, Nederland een landbouwgebied, waardoor beide landen elkaar op gelukkige wijze aanvulden. Die tijd is echter eens en vooral voorbij; zal ook nooit weer terugkeren. In de sindsdien verlopen één derde eeuw zijn de landbouw in België, de industrie in Nederland, met grote schreden vooruitgegaan, waardoor de aanvullende aard der beide landen is verdwenen, de concurrentie zonder twijfel, èn op industrie-gebied, èn op het terrein van de landbouw, onmiskenbaar groter en scherper afmetingen heeft aangenomen.

Nu denke men vooral niet, dat in België iedereen maar opeens geestdriftig voor de komende Tolunie zou gestemd zijn. Dit geenszins! Twee bezwaren treden bij onze Zuiderburen het duidelijkst op de voorgrond: de komende positie van de haven van Antwerpen, de toekomst van de Belgische landbouw.

De wedijver op scheepvaart- en tonnage-gebied tussen Antwerpen en Rotterdam is bekend. het is daaraan wellicht zelfs in hoofdzaak te wijten, dat de Belgisch-Nederlandse relaties dikwerf stroef bleken te zijn. Daarbij vergeleken was de positie van de haven van Amsterdam veel minder een doorn in de Belgische ogen, omdat Amsterdam, qua haven, bij Antwerpen in het niet zinkt, omdat Amsterdam een haven voor stapel-goederen (tabak, thee, koffie, enz.), is. Antwerpen (evenals trouwens ook Rotterdam) een haven voor gestorte goederen, hoofdzakelijk overslaghaven, doorvoerhaven.

Onontkoombare voorwaarde zal voor Antwerpens haven zijn een betere verbinding met de Rijn, gaande over Nederlandse wateren, want men verhele zich geen ogenblik, dat, nòch België, nòch Nederland, op den duur zullen kunnen leven zonder het Duitse achterland, waarop beide kleine landen, gelegen in de delta der grote rivieren, vanzelfsprekend zijn aangewezen. Deze Antwerpen-Rijn-verbinding zal gaan ten koste van Rotterdam, daaraan is niets te veranderen! Nuchter gesteld: zonder deze verbinding is volgens vele Belgen geen Tolunie bestaanbaar, nu niet, in November 1947 ook niet, zelfs nooit!

Na de scheepvaart de landbouw.

Aanvulling der beide landen op landbouwgebied is uitgesloten. Alleen kan Nederland aan België leveren, omdat de Nederlandse tuinbouw primair is, de Belgische tuinbouw vooralsnog secundair, maar ook die verschillen verdwijnen reeds thans zienderogen.

De Belgische landbouw klaagt over gebrek aan rentabiliteit; een klacht, die ook in Nederland vroeger allerminst onbekend was, thans door de winsten in de oorlogsjaren gemaakt, minder aan de orde is. Verder is er het probleem der afzetgebieden. Nederland telde die (we schakelen de jaren 1939 — 1945 maar opeens uit) meer en beter dan België. Zou zich dit, na 1 November 1947, herhalen, dan zit België al dadelijk in het hoekje, waar de slagen vallen. Nederland zou waarschijnlijk de Belgische afzetgebieden tot zich trekken, de Nederlandse concurrentie op landbouwgebied de Belgische landbouw overvleugelen, wat dus bepaalde contingenteringen noodzakelijk zou maken. Maar, waar blijft dan de Tolunie? Premies, subsidies voor de Belgische landbouwers zouden weer kwaad bloed zetten bij de Nederlandse boeren. Hoe uit deze vicieuze cirkel te geraken?

Natuurlijk hoort men ook andere geluiden in België, waarvan we er één van uiterst merkwaardige aard gaarne willen vermelden. Door de Tolunie zal volgens een bekend Belgisch landbouwdeskundige, die we spraken, de Belgische landbouw verkrijgen: verbetering en uitbreiding der organisatie van landbouwcoöperaties; verbetering en verhoging der qualiteit der zuivelproducten; qualiteit der zuivelproducten; verbetering en selectie van de veestapel door het stamboekvee; aanpassing van de Belgische land- en tuinbouw aan de Nederlandse toestanden op dit gebied. De Belgen zullen dus in één vaart op het gebied van land- en tuinbouw naar boven schieten, omdat dit noodzakelijk voor hen zal wezen, willen de Belgische boeren met de Nederlandse boeren op den duur kunnen meekomen.

Groter binnenlands afzetgebied voor een grotere bevolking van België, Nederland en Luxemburg samen. Daardoor voortschrijdende ontwikkeling van alle levensvatbare ondernemingen, vermindering der productie-kosten, vervolgens verlaging der verkoopsprijzen, dus verbetering van de levensstandaard in de drie landen.

De levensstandaard dus het peil der lonen en der prijzen, verschilde tussen Nederland en België vroeger vrij belangrijk, de koopkracht van het Nederlandse loon lag 15%, 20% soms zelfs 25%, boven de koopkracht van het Belgische loon. Nu zijn de rollen veranderd, is de koopkracht van het Belgische loon ten minste 10% hoger dan die van het Nederlandse loon.

Thans het „koloniale" vraagstuk en de daardoor geboden mogelijkheden bij een bevredigende oplossing van het probleem van Nederlands-Indië. De verschillende overzeese gebiedsdelen (Indische archipel, Curaçao, Suriname en Congo) geven de Belgisch-Nederlandse combinatie een voorsprong; vooral door de specialisatie in bepaalde Belgische en Nederlandse centra, wat de mogelijkheid opent markten te ontsluiten, die vroeger voor Londen een vrijwel monopolistisch afzetgebied vormden.

De quaestie van een gelijkschakeling, althans overeenstemming in grote lijnen, van de heffingen der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, is één der onvermijdelijke punten van het programma, dat afgewerkt dient, voor en aleer er van een Tolunie sprake kan zijn. Maar naast het zuiver fiscale probleem komen nog heel wat andere, veel belangrijker, problemen om de hoek gluren: het monetaire, het sociale vraagstuk, het credietwezen, de socialisatie, het economische, het agrarische probleem — dit alles is slechts een bescheiden keuze, een uitstippeling zonder veel meer.

Er zal in het komende tijdperk van veertien maanden nog ampel gelegenheid zijn hierop terug te komen!

(Het Kompas)